

Bo Rothstein:

Låt föräldrarna rösta åt barnen

Att nytänkande och radikala grepp lyser med sin frånvaro i den politiska debatten är inte bra för demokratins vitalitet trovärdighet. Det skapar intrycket av att vi alla är offer för okontrollerbara ekonomiska och sociala processer. Ett perspektiv som saknas helt i debatten är behovet av en radikal uppväxtpolitik, med utgångspunkt i hur Sverige ska bli ett verkligt bra land för barn och ungdomar att växa upp i.

En stor andel barn och ungdomar tvingas i dag växa upp under oacceptabla villkor. Andelen barn och ungdomar som lever i fattigdom är överraskande stor, liksom andelen elever som inte klarar grundskolans krav. Även antalet barn och ungdomar som drabbas av olika former av psykosociala problem är alarmerande och ökande. En ensidig satsning på tillväxtpolitik är ingen lösning. Vi har nämligen som land aldrig varit materiellt rikare än nu, men har enligt tillgänglig statistik heller aldrig haft så stor andel barn och ungdomar med psykosociala problem.

Att inrikta politiken på barn och ungdomars villkor med generella åtgärder har flera fördelar. De som är i behov av stöd behöver inte pekats ut och därmed stigmatiseras.

Generell politik kan också bedrivas utan stora administrativa system.

Många av de barn och ungdomar som far illa har invandrarbakgrund och en politik som kraftigt ökar deras chanser i samhället är positivt för integrationen. En kraftfull satsning på uppväxtpolitik är förmodligen också den bästa garantin för långsiktig ekonomisk tillväxt.

För att få politiken att fokusera på uppväxtfrågor krävs en radikal förändring av vallagen som skulle innebära att alla vårdnadshavare får rätt att rösta också för sina barns räkning.

Föräldrar har ju skyldighet att tillvarata sina barns intressen i alla sammanhang, men märkligt nog gäller inte detta i politiken. Om föräldrar fick rätt att bruka sina barns rösträtt skulle i ett slag våra politiska partier ha ytterligare nästan två miljoner röster att konkurrera om och dessa röster skulle då kontrolleras av landets föräldrar. Det skulle i ett slag dels göra Sverige världskänt som det land som först införde verklig allmän och lika rösträtt, i stället för, som i den senaste valrörelsen, en snedvridning där andra gruppers behov, främst pensionärernas, kommer i fokus.

Vad skulle en sådan radikal reform kunna tänkas innebära? Man kan gissningsvis tänkas sig följande. Barnbidragens storlek kopplas till den ekonomiska tillväxten på samma sätt som pensionerna. Rätt till förskoleplats, även i verkligheten. Mer tid för föräldrar och barn att vara tillsammans, t ex en allmän barnmånad. Varje förälder skulle via försäkringskassan få möjlighet att ta ut ytterligare en månads ledighet om året. Barn har ju tio veckors sommarlov, föräldrar i nuläget fem veckors semester. Tidsekvationen för alltför många barnfamiljer går inte ihop. Förmodligen skulle vi också se ett kraftfullt resurslyft för förskolan och skolan, något som förefaller synnerligen angeläget.

*Bo Rothstein, professor i statsvetenskap,
Göteborgs universitet E-mail: bo.rothstein@telia.com*

